

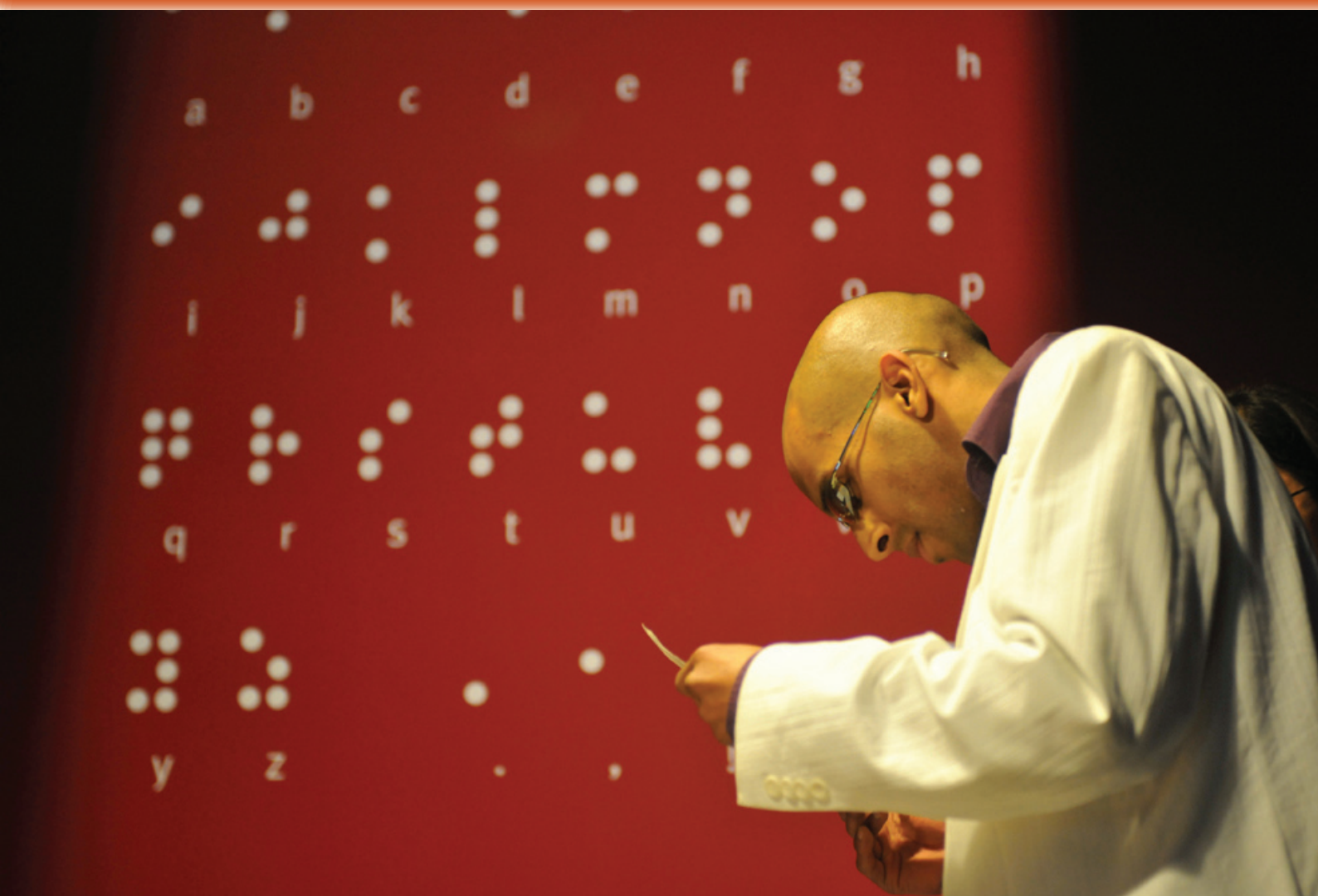

HEATEO SIHTASUTUS

HEAD UUDISED

2009 - 1

SOTSIAALSE
ETTEVÕTJA
HÄÄLEKANDJA

SELLES NUMBRIS

DIALOOG PIMEDUSES –
NÄITUS SENINÄGEMATU AVASTAMISEKS

SOTSIAALNE ETTEVÕTLUS – MIS LOOM SEE ON?

HEATEGU - ERILINE TÖÖ ERILISTELE INIMESTELE

SISUKORD

DIALOOG PIMEDUSES - NÄITUS SENINÄGEMATU AVASTAMISEKS	LK 2-3
SOTSIAALNE ETTEVÕTLUS - MIS LOOM SEE ON?	LK 4-5
TÖÖTAMINE HEATEOS - ERILINE TÖÖ ERILISTELE INIMESTELE	LK 6-7

Valgus pimeduses

Käesoleva aasta esimene Heade Uudiste number kergitab pimeduskatet kolmelt teemalt.

Esiteks on valgusvihus sotsiaalse valu-punkti leevendamise näide Saksamaalt "Dialogue in the Dark", mis võimaldab nägijatel kogeda pimedate maailma ja kasvatada seeläbi sallivust teistsuguste kogemustega inimeste suhtes. Ning teiselt poolt aitab selline ettevõtmine luua nägemispuudega inimestele töökohti. Usun, et Sullegi on inspireeriv lugeda, kuidas üllas idee teostus, kasvas ja saavutas mõjusa tulemuse.

Teiseks üritame selgust tuua endiselt vastakaid tõlgendusi tekitanud mõistesse "sotsiaalne ettevõtlus", mis võtab kokku ühiskondlike probleemide lahendamise ettevõtluse abil.

Lisaks heidame pilgu Heateos töötavate inimeste argipäeva ning anname sõna vabatahtlikult kaasalööjatele, kes selgitavad, mis neid hoiab head tegemas.

Eks ole see omamoodi valguseks, mida need inimesed on elust otsinud ja leidnud. Võib-olla on see just see, mida Sinagi oled otsinud, kuid pole veel leidnud? Proovi järele!

Kata Varblane
Toimetaja

Foto: Egert Kamenik

* Sotsiaalne ettevõtlus - ettevõtluse rakendamine mitte kasumi teenimise, vaid ühiskonna paremaks muutmise abinõuna.

„DIALOOG PIMEDUSES“

JALUTAD PARGIS, KUULED LINNULAULU JA OJAVULINAT, TUNNED JALGE ALL KRUUSA JA LIIVA, RIIVAD PÕÕSAID, KUID EI NÄE MIDAGI. JUST SELLISEST OLUKORRAST LEIAD END, KUI KÜLASTAD NÄITUST NIMEGA „DIALOOG PIMEDUSES“, KIRJUTAB MEELI AVARDAVAST ETTEVÕTMISEST GERLY NUGIS.

Tegelikult on „Dialog pimeduses“ (*Dialogue in the Dark*) sotsiaalne ettevõtte, mis korraldab nägijatele teadlikkuse tõstmiseks pilkases pimeduses peetavaid näitusi ja töötube ning loob üle kogu maailma töökohti nägemispuudega inimestele. Kahekümne tegevusaasta jooksul on ettevõttes töö leidnud enam kui kuus tuhat pimedat inimest.

Organisatsioonile pani nurgakivi tollal Saksa ringhäälingufirmas ajakirjanikuna töötanud Andreas Heinecke juba 1986. aastal, mil talle tehti ülesandeks luua rehabilitatsiooniprogramm autoõnnetuses nägemise kaotanud kolleegile. Kuni selle päevani polnud ta iial pimedatega kokku puutunud.

Kolleegi abistades avastas Heinecke, et hirm teistsuguste, puudega inimeste ees tulenes vähesest kokku puutest. Teda lummas ettekujutus nägemismeeleta maailmast ja ta leidis, et pimedatega kohtumine täiustab tema arusaama inimloomusest. Heinecke taipas, et nägemispuudeta inimestele võiks olla rikastav kogemus lävida pimedatega. Lõpuks jõudis ta veendumusele, et pimedus on selliseks suhtluseks ideaalne keskkond.

Vaid kaks aastat hiljem kuulutati esimene täielikus pimeduses peetav näitus avatuks.

Pimedas enesekindlamaks

Kõige enam kaheksaliikmeline grupp, kellele on eelnevalt piinliku täpsusega räägitud ohutusnõuetest, siseneb pimedate jalutuskeppe käes hoides aegamööda pimenevasse koridori, mille kottpimedas lõpus ootab neid pime giid, kes on neile järgneva tunni jooksul silmade eest.

Üheskoos sisenetakse ruumi, kus ei ole midagi näha. Kuulda, katsuda ja nuusutada saab aga igauks. Jalge all krudiseb liiv ja ragiseb kruus. Kuskilt kostab linnulaulu, veevulinat. Ja vaikseid vandesõnu, sest keegi astus pahaaimamatult otse põõsasse. Ehkki midagi ei ole näha, jõutakse giidi kaasabil järgneva veerandtunni jooksul selgusele, et tegemist on pargiga, kus on olemas ka purskkaevud, pingid ja sillad. Üheskoos uuritakse see risti-põiki läbi, et omandada veidi enesekindlust, mida järgnevalt kindlasti vaja läheb.

NÄITUS SENINÄGEMATU AVASTAMISEKS

Linnatänavate hullumeelsus

Tavaliselt järgneb rahulikule pargile kiire ja närviline linnaolustik, kus külastajatel on võimalik tajuda liiklust, ilma et nad seda hetkekski näeksid. Selles ruumis saab igäiks omal nahal tunda, mida tähendavad signaalitavad autod, kiirustavad jalgratturid, pidev ehitismüra, valesti paigutatud prügiurnid ja postkastid. Selles stressirikas keskkonnas tuleb grupil leida tee ülekäigurajani ja sedakaudu ohutult järgmisesse ruumi jõuda.

Linnaolustikku peetakse kõige raskemaks, sest müra tõttu on seal keeruline orienteeruda. Tänu pimedale giidile, kes on sellega harjunud, leiavad kõik tee kaostest välja. Närvide rahustuseks võetakse üheskoos ette paadireis.

Vaiksed helid rahustavad

Külastajad juhatakse kõikuva sillale, mis imiteerib paadi liikumist merel. Grupp võtab istet ja kogeb kümme minuti jooksul lainete loksumist, tuult juustes ja merevee pritsmeid näol. Pea kohal on kuulda kajakaid ja soe tuul toob endaga kaasa päikesepaiste. Kõike seda loomulikult kottpimedas.

Paadireisi asemel viiakse grupp vahel supermarketisse, skulptuurigaleriisse või kontserdile. Viimases tajub osaleja iga heli kogu kehaga. Kõik see on ettevalmistus õhtuseks meelelahutuseks.

Viimane tuba on harilik baar, kuhu inimesed pärast pikka tööpäeva kogunevad väikest napsu võtma. Siin tervitavad külastajaid muusika ja väsinud baarmen, kes küsib klientide joogieelistuste kohta. Baaris pakutakse grupile nii süüa kui ka juua ja nähtamatud inimesed küsivad neilt kümneid erinevaid küsimusi. Tunni ajaga on grupiliikmeil endalgi tekkinud palju küsimusi, millele pimedad giidid püüavad jõudumööda vastata.

Sotsiaalse ettevõtte „Dialog pimeduses“ eesmärk on toetada puudega inimeste haaratust ühiskonnas, tõsta nägijate teadlikkust ja luua sallivust üldsuses ning seeläbi ületada barjäärid „meie“ ja „nende“ ehk tervete ja puudega inimeste vahel. Programm loob puudega inimestele töökohti, pöörates nende puudused võimalusteks ja tugevdades seeläbi nende enesehinnangut. Huvi korral on võimalik korraldada näitust ka frantsiisina. Loe lähemalt www.dialogue-in-the-dark.com.

Värviline pimedus

Näituse üks põhiideid on rollide vahetumine: nägijad tuuakse välja sotsiaalsest rutiinist ja tuttavast keskkonnast. Pimedad tagavad orientatsioonimeele ja liikuvuse ning toimivad piltideta kultuuri saadikutena. Nad tõestavad, et pimedana elamine on erinev ja huvitav ning sellel pole mingit pistmist enesetapumõtete ega meeleheitelga.

Igäiks saab unustamatu elamuse. Külastajad tunnevad iseenda piire, tajusid ja tänulikkust nägemise eest. Nad mõistavad osalustunde, kommunikatsiooni ja ühtsuse tähtsust. Samuti tekitab see austust inimeste vastu, kes näevad/tajuvad maailma teisiti. Tunni ajaga saab selgeks, et maailm võib ka pimedas värviline olla. Et muuta näitus veelgi arendavamaks, pakub „Dialog pimeduses“ mitmesuguseid harivaid tegevusi õpilastele, õpetajatele ja teistele huvilistele. Pimeduse varjus saab igäiks teha läbi ka spetsiaalse kulinaarse seikluse, nimelt proovida erinevaid roogasid, hinnates neid vaid lõhna ja maitse järgi. Firmadele ja asutustele pakub „Dialog pimeduses“ äriseminare üle kogu maailma.

Dialog jätkub

Andreas Heinecke on dialoog-pimeduses-ideed levitanud enam kui 25 riiki ja 150 linna. Enam kui kuus miljonit huvilist on kogenud, mida tähendab kuulda, nuusutada, maitsta ja puudutada esemeid, ilma et oleks võimalik neid näha.

Koos oma abikaasa Orna Coheniga arendas Heinecke ka „Dialog pimeduses“ järje – „Dialog vaikuses“, kus kurdid inimesed aitavad kuuljatel mõista sõnatut kommunikatsiooni.